

El llenguatge

Si no diu res

22/XII/1979

Les funcions que reconeixem al terme gramatical com, adverbial i conjunció, són múltiples i variades. En principi com és un terme modal, equivalent a «de quina manera», «de la mateixa manera que» o «de la manera que»: Com ha canviat! No sé com fer-ho, En va sortir com hi havia entrat, Ho faré com tu diguis. Antigament, com s'havia usat també amb valor temporal, però aquest ús, del qual trobem tants bells exemples en els textos medievals, ja ha estat abandonat. Seguit generalment de la conjunció que s'usa sovint amb valor causal: Com que no em diu res, suposo que ja no hi deu pensar. I, encara, el terme com forma part de nombrosos conjunts o locucions: com a, com ara, com és ara, per tal com, etc.

En canvi, no sembla pas gens justificat l'ús de com amb valor condicional, que algunes vegades sorprenem en el llenguatge col·loquial, en frases com és ara «Com no facis bondat, els reis no et portaran res», «Com no t'afanyis, se'ns escaparà el tren», «Com no t'apartis tu!». Cap dels tractats gramaticals i dels diccionaris de la llengua que hem consultat no recull aquest valor gramatical de com ni hi fa la més mínima al·lusió i cal creure, per tant, que aquestes construccions —que duen el verb en subjuntiu—, són un calc de construccions del castellà, el qual admet, efectivament, l'ús de «como» amb valor condicional.

Vet aquí, doncs, unes construccions que caldria rebutjar decididament. En català, la conjunció condicional usual és, naturalment, si la qual sol comportar el verb en indicatiu: Si no fas bondat, els reis no et portaran res. Si no t'afanyes, se'ns escaparà el tren. Si no t'apartes tu! Observem que en tots aquests exemples que hem adduït l'oració condicional és negativa, cosa que origina la coincidència si no (que cal no confondre amb la conjunció sino). És, de fet, el cas en què se sol cometre aquest calc sintàctic del castellà. Aquesta llengua, però, també fa servir el «como» condicional en frases afirmatives, sovint com a recurs expressiu o emfàtic: «Como te pille un guardià!». En català, és clar, aquests recursos haurien d'ésser d'una altra mena. Per exemple: Ai, si t'agafa un guardià!

Albert Jane